

Forfatter: Laub, Hardenack Otto Conrad

Titel: BREV TIL: Martensen, Hans Lassen FRA: Laub, Hardenack Otto Conrad (1864-02-20)

Citation: Laub, Hardenack Otto Conrad: "BREV TIL: Martensen, Hans Lassen FRA: Laub, Hardenack Otto Conrad (1864-02-20)", i *Biskop Otto Laubs Levnet - En livsskildring i breve (2. bind)*, Karl Schønbergs Forlag, s. 166. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002252230-002-shoot-L0022522300020052.pdf> (tilgået 19. juli 2024)

Anvendt udgave: Biskop Otto Laubs Levnet - En livsskildring i breve (2. bind)

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Fra Laub til Martensen
Viborg, 20. Februar 1864

Kjære Biskop Martensen! Endelig er jeg kommen saa vidt, at jeg idag kan sende Stochholm en Anmeldelse af Deres Prædikener^{*)}. Det har jo ikke været let i denne Tid at finde den „gemytlige Ro,“ som De^{**)} ønskede mig til dette Arbeide. Dog er det ikke derfor alene, jeg har brugt saa lang Tid, men ligesaa meget s. 167fordi jeg idelig har maattet erfare, hvad Mynster, troer jeg, engang har sagt, at det er lettere at føle, at Noget er godt, end at sige, hvorfor det er godt, — og at det er mig meget lettere at skrive Antydninger, hvori De kan forstaae min Mening, end at udføre dem saaledes, at ogsaa Andre kunne forstaae, og ikke misforstaae mig. Der var Meget, hvorom jeg kunde have trængt til at raadføre mig med Dem, angaaende hvad der skulde medtages eller forbigaaes, ogsaa vel angaaende Opfattelsen af Et og Andet —; naar jeg vilde sige, ikke blot hvad De havde sagt, men ogsaa hvad De havde tænkt og oplevet, saa behøvede jeg dog egentlig Deres egen Bekræftelse paa, at jeg, — som De rigtignok selv har givet mig Ret til at troe, — forstaaer og kjender Dem; — men paa den anden Side var det dog upassende at gjøre Dem medansvarlig i, hvad jeg her vilde skrive. Det er derfor endnu ikke uden en vis Ængstelse, jeg venter at høre fra Dem, hvad De siger om denne Anmeldelse. Adskilligt i den vil jo see noget anderledes ud for Dem end tidligere i Breve; Noget vil jo ogsaa være nyt. Maatte De kun i ethvert Tilfælde forstaae den Tak, som jeg hermed har villet bringe Dem, og ikke blot for disse sidste Prædikener, og maatte De saa være tilfreds med den Maade, hvorpaa jeg har brugt Deres egne Ord, ikke blot til at indlede en Sammenligning med Mynster, men ogsaa til at rede mig ud af Vanskeligheden med Hensyn til Grundtvig, som dog blev mig større end jeg først havde forestillet mig, fordi jeg ikke reent kunde undlade at berøre denne Side af Sagen, saa vidt som De selv havde gjort det (i „Til Erindring om J. P. Mynster“), naar jeg ikke skulde forbigaae Noget, som jeg meente ikke at kunne undgaae. Hvad De mener om denne sidste Deel s. 168af Anmeldelsen, hvorved jeg har havt de største Skrupler, længes jeg navnlig efter at erfare. Jeg har engang sammenlignet Deres og Mynsters Prædikener med de to Arter af Billedhuggerværker; jeg tænkte nu først igjen at bruge denne Betegnelse, men opgav det igjen, fordi jeg frygtede for herved for stærkt at henlede Opmærksomheden paa Formen og den æsthetiske Side af Sagen, som jeg vel mener med Rette kunde medtages (der gives en „Kunst at prædike“), men dog maatte ønske her at holde saa meget som muligt i Baggrunden. Men der er noget Andet, som jeg langt mere maa savne i denne Anmeldelse, og det er, at den kun meget lidt kan kaldes en Anmeldelse, langt snarere er en Afhandling, hvorved den Omtale, som den anmeldte Bog faaer, er bleven kort og tør, jeg vil nødig sige, hvad dog maaskee Andre kunde finde, kold. Det stod for mig, at der maatte være en heel anden Maade at tage Sagen paa, hvorved Bogen selv var gjort til Udgangspunkt, og dog alt det kunde faaes med, som jeg gjerne vilde have sagt, og at f. Ex. Mynster vilde have forstaaet at tage Sagen saaledes; men jeg kunde ikke faae fat paa denne Side, og maatte nøies med, hvad jeg formaade. At dette ikke har villet lykkes mig, beklager jeg meget; derimod fortryder jeg ikke, at jeg ikke har udskrevet Stykker af Deres Prædikener, fordi det tidt har været mig ubehageligt i Anmeldelser at finde en Slags Anthologie af det anmeldte Skrift, hvorved man snarere indbydes til at ansee det Anmeldte som nu allerede tilstrækkelig kjendt, end til virkelig at læse det. I Stedet for mit Navn, vil De finde et Mærke under Anmeldelsen, fordi jeg, imod hvad der nu er almindeligst, godt kan lide denne Maade, hvorved man jo ikke tilsigter nogen s. 169virkelig Hemmeligholdelse, men denne Gang især, fordi der er Adskilligt, hvorved jeg ikke vilde, at man strax skulde tænke paa „Biskoppen,“ da jeg dog langt hellere vilde betragtes som en af Præsterne. Endelig vil jeg ønske, at De, for hvem denne Anmeldelse dog ganske særlig er bestemt, maa af den kunne forstaae, hvorfor jeg holder fast paa det Haab, at De endnu skal komme til at afslutte Deres akademiske Virksomhed med at give os en Ethik i en gennemført Skikkelse.

Der er skeet Meget, siden vi sidst hørte fra hinanden, og det er muligt, at Forbindelsen mellem os snart for en Tid afskjæres; der forhandles allerede her om, hvad der skal gjøres med de offentlige Kasser o.s.v., naar Fjenden kommer nærmere. Og dog har Tilstanden hos os maaskee været roligere end hos Dem. Den Rolle, som Publicum og de store Blade spille paa en saadan Tid, er meget uhyggelig. Der er jo nu intet Andet at gjøre, end at haabe paa ham, som gjør, hvad han vil, og lade ham føre vor Sag ad de Veie, han kjender bedst, til det Maal, han kalder det Bedste, og ikke glemme, at det i saadanne Lieder kan gjælde langt mere om Opdragelse end om Seier. Ja, gid han vil optugte sig dette Folk til et Eiendomsfolk, og saa lade det blive staaende blandt Folkene!

Deres O. Laub.